

1174



PRILOZI ŽIVOTOSLAVLJA
VINOVE LOZE

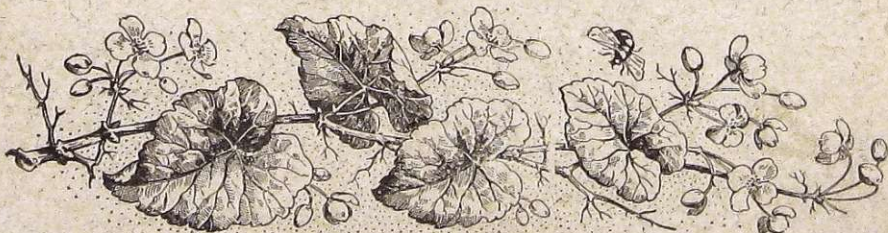
NAPISAO

M. M. RADOŠEVIĆ.



POŽEGA 1894.

BRZOTISKOM LAVOSLAVA KLEINA.



Predgovor.

Razprava je ova morala posegnuti u životoslovlje bilinstva, a donjekle dodirnuti i životoslovlje životinja, da nam tako bude ono, što je potrebno za razmatranje vinove loze, tim razumljivije. Uzeo sam od drveća za primjere šljivu, topolu, krušku i jabuku ponajpače zato, da voćara i vinogradara sjetim, kako im se valja svojom školom vratiti na prvobitnu prirodnu stobinu za svaku vrst drva, ako žele iz svog dosadašnjeg tumaranja pronaći najprirodnije, ali i najtemeljitiše propise za gospodarstvene svoje grane.

Pročitavši razna djela, uvjario sam se, da specijalitet »vinogradarstvo« traži danas kompendioznu nauku. Nu neka je, jer je to toli unosna gospodarstvena grana, da joj i treba posebne nauke. Ali se vinogradar u svojoj teoretičnoj, pa i praktičnoj, školi bavi odviše umjetnom lozom, 'uz preumjetnu gojitbu; i to, držim, da je najveći uzrok, zašto je naša vinova loza dotjerana silom čovjeka u podpuno neprirodno stanje, pa ju toli napadaju i moraju napadati premnoge bolesti. Nastojao sam mimo svih djela o voćarstvu i vinogradarstvu sliediti nenadkriljiva profesora, t. j. premudru prirodu, i stoga je razprava u mnogom podpuno originalna. Nu šumaru, fiziološki matematično naobraženu, bit će najdohvatljivija, jer je uzgoj šume osnovan najprirodnije, i jer ta nauka danas ne sledi empirike i njihova puka naklapanja, izvedena iz abnormalnih, te časovitih pojedinih sgoda, već traži svoje zaključke iz velikih primjera, koji se temelje na matematičkih rezultatih.

Koliko sam uspio, dokazat će još pokusi, izvedeni po mom napatku, (opisani u XII. dielu), koji sadržavaju ponajpače kopiju šumske gojitbe, jer loza i nije drugo već šumsko drvo. Zato je mogao i sada može samo šumar najsigurnije odgonetati život kao i potrebno zdravlje iste.

Tvrđim pako, do unutar pokusa polag toga napatka leži spas naše vinove loze, proti svakoj bolesti, i to najsvršeniji, jer ma bila naša loza savezna i prestarom svojom sjemen-maticom, to joj je premudri stvorac ipak dosudio, ako se prirodno goji, da do zadnjeg dana, do svoje naravne smrti, ipak zdrava ostane. Stoga to i ovdje iztičem.

Vinogradari, slijedite prirodnu gojtbu, i tada je spašena europska vinova loza od bolesti, — nu ipak do naravne smrti njezine. — Zato je i doba, da se za najunosnije sjemen-matice svake vočke ili vrsti vinove loze za sva vremena brinemo, jer će se samo tada razmnožene nove generacije istih pokazati gojitelju plodom svojim najvrednije i najunosnije!

Osjećam, da će čitatelj u toj razpravici tražiti propis o vinogradarskoj gojtbu.

Njetko će si misliti, ako moram slijediti prirodu, onda bih morao kao Rimljanin lozu pustiti da se na stabalja vere i tako naravno razvija, što čini i narod u Migreliji, a drugi će možda htjeti, da snašamo kao Švicari veliko stabalje, te da ga u vinogradu sadimo, kako bi se po istom mogla loza prirodno verati itd., riečju, čitatelju bi bilo dobro došlo, da sam ovdje dodao razpravi i podpunu uputu, kako treba vinograd za svaki slučaj težati, da loza ostane najzdravija, a da ju ne treba škropiti proti perenospori i da kao i američka filokseri odoljeva. Nu toga hotice ovdje ne učinih, i to ponajpače zato, jer smatram za dužnost svakog inteligentnog patriota, da i on koju doprinese, baveći se potrebnimi pokusi. Zato, kada budem uvjeren, da će se vas više dati sa mnom na posao, te će i svojim osvjeđenjem svestrano i u praksi prokušano uvesti, odlučit ću se, da do godine izdam djelce kao nastavak ovomu: »Prirodno vinogradarstvo«.

Do te dobe želio bih, da se na trošak vis. kralj. zem. vlade dade lučbeno iztražiti:

1) sadržaj sisaljka (Saugewurzel) klaštrenog i neklaštrenog drveća: loze, šljive bistrice i lužnjaka ili kitnjaka i 2) da se konstatira postotak crnice u raznom pjeskovitom tlu (takodjer i francuzkom) vapnenastom, glinastom i laporastom a) iz vinograda i b) iz susjedne šume — istih podloga. Ovim bo iztraživanjem neka bi visoka zem. vlada došla do uvjerenja, zašto u obće napada filoksera našu lozu, zašto se jedne vrsti uzdržaju, a druge ne, i zašto se pjeskuljam pripisuje svojstvo: »imune«. — Poslije tog iztraživanja neću imati bojazni i zahtievati od vis. zem. vlade, da naša filokserna povjerenstva udare sasvim drugim putem, da se tako vinogradarstvu u nas za sva vremena uzmogne pomoći!

Dotle pako molim u svakom smislu p. n. čitatelje za strpljenje, i time preporučam ovu razpravicu kao predradnju za to!

U Kutjevu koncem travnja 1894.

Pisac.